

צלחת מעופפת

ש. גרוס מאוקראינה לסין

בגואנגדו, ביקש שנבוא לעבוד אתו, ואכן אנחנו עובדים תחתיו. האמת שהיה לי טוב באוקראינה. נהנינו ממשכורת טובה, דיברתי רוסית שוטפת ולא ראיתי לנכון לעזוב את הבית היפה שלנו ולנדוד לקצה העולם.

התגוררנו בז'יטומיר הסמוכה לעירייה ברדיטשוב, עירייה ציורית כמו מסיפורי צדיקים, ואחותי התגוררה ברובנא. מאוחר יותר עברנו לכפר אחר, גם הוא פרימיטיבי, אבל נהנינו מכל רגע. התגוררנו במקום פסטורלי יפהפה. דירה גדולה ומטופחת, בעלי היה שואב מים מהבאר כל יום כמעט, אף שהיו תמיד מים בברזים. על העצים קיפצו סנאים חמודים, ובחורף הנהר היה קופא. רמת חיים היתה איכותית ומקום מקסים לגדל בו את הילדים. היינו זוכים מדי פעם לארח אנשים שהגיעו להתפלל בקברי צדיקים והפעילות שלנו במקום היתה לשם דבר.

אבל הרב רוזנברג הפציר בנו שנבוא לסין, ובדיוק באותה תקופה הרגשתי רוויה מהמשרה בחינוך. החלטנו לקיים את דברי הרבי, שהורה בהזדמנויות דומות בעבר ששליחים לא מפסיקים שליחות אלא ממשיכים לשלוח. היה ברור לנו שהרבי מברך אותנו בברכת הדרך.

מאוקראינה לסין: כולם חשבו שאנחנו עושים מעשה מופרך. איך עוזבים מקום כל כך יפה ועוד לסין? אבל אנחנו ארזנו מזוודה של 23 ק"ג וטסנו לסין.

סגנון מגורים: בית חב"ד הוא בנין של חמש קומות: קומת כניסה - בית כנסת, מסעדה, מטבח. בקומה למטה אולם גדול שסועדים בו בשבתות ובחגים, בקומה נוספת למטה יש מקוואות.

בקומה השנייה נמצאת הדירה של הרב רוזנברג, שמגיע מדי פעם, ואף מרפסת גדולה לסוכה ומכולה של בשר ועופות כשרים, והדירה שלנו בקומה העליונה. כל הפעילות שלנו מתרכזת בבנין.

עובדת: בבוקר יש מניין בבית הכנסת, והמסעדה פתוחה לארוחת בוקר. אני הגננת של חנה'לה הקטנה. אני לא רגילה ללמד את הילדים שלי. כשגרנו באוקראינה הם היו במוסדות לימוד מסודרים, ועכשיו אני מתמודדת עם אתגר מעניין - ללמד אותה כל בוקר קצת פרשת שבע, תפילה ושירים לחגים.

המסעדה פעילה בשעות הבוקר אחרי התפילה, ומהשעה 18:00-22:00

דרישת שלום: למשפחה שלנו בארץ, שתומכים בעשיה שלנו ומעודדים מרחוק. לכל היצרניות הישראליות שמגיעות לסין, מי כמוני יודעת עד כמה קשה להסתדר, ואני מוסרת להן מכאן את הערכתי. הן מקפידות על ייצור צנוע והולם של שמלות ארוכות שיתאימו לציבור החרדי, ואני רואה מקרוב עד כמה הן עובדות קשה כדי שהסחורה אכן תצא לשביעות רצונן. לא תמיד לוח הזמנים תואם ללוח היהודי, ולא תמיד הכל מתקבל כפי שהן תכננו, לכן מאחלת להן סייעתא דשמיא מופלגת בעבודה שלהן.

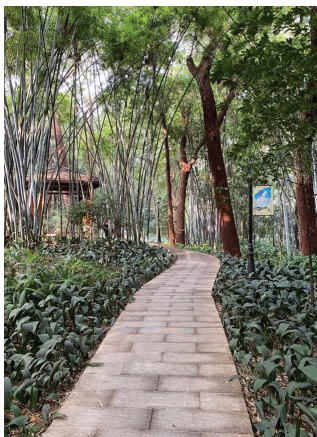
גואנגדו: עיר עסקים. אין כאן הרבה מטיילים. העיר מחולקת לשניים: העיר הישנה שבה אנחנו מתגוררים והסגנון מיושן ועתיק, והעיר החדשה והנוצצת, שנראית כמו מנהטן עם נהר שעובר באמצעה. גורדי שחקים וגשרים מתוחים, בנייני משרדים גבוהים, והכל סביב מואר בלילות.

מרקטים: איך אפשר לדבר על סין בלי להזכיר את המרקטים. בתי כל-בו בגדלים שלא יאמנו, שהישראליים לא מכירים. מרקט יכול להיות כמעט בגודל העיר בני ברק. בתי המסחר נוסח סין עמוסים בסחורה על פני רחובות שלמים. מרקטים לנעליים, למשחקים, לתכשיטים, לבגדי ילדים ועוד, ואפילו אם נסתובב במרקט במשך יום שלם לא נספיק לבקר בכל החנויות.

אפשר לצעוד ולצעוד, ועדיין אנחנו באותו מרקט. רחובות שלמים רק של גופי תאורה שונים ומשונים. אנשים שקונים בית מגיעים לכאן עם הקבלן ורוכשים ריצוף, כלים סניטריים, רהיטים ותאורה. ההיצע ענק ומבלבל, וחייבים להיות מתוכננים לפני שיוצאים למסע הרכש. **כך הגענו לכאן:** שנה אחרי החתונה נסענו עם תינוק לשליחות באוקראינה. גרנו שם 12 שנה, חלק מהילדים נולדו באוקראינה, ובסין אנחנו כבר 8 שנים.

ניהלנו באוקראינה בית יתומים שעמד תחת ניהולו של הרב וילהלם. אני הייתי מורה ובעלי לימד בחיידר של ילדי השלוחים. שישה ילדים נולדו לנו ברוך ד' עם השנים.

ואז הרב רוזנברג, שהוא חבר טוב של בעלי והקים את בית חב"ד

<< פארק ליד הבית

<< הנוף מהבית

<< הרב דבורקין נושא דברים

<< שולחן שבת קטן ומשפחתי בזמן הקורונה, כשסין היתה סגורה והיינו רק עם יהודים שגרים פה

שם: גב' יהודית דבורקין מקום מגורים: גואנג'ו, סין

מתגוררת אי שם בגלובוס או מכירה אחת כזו שתשמח לחלוק איתנו חוויות מטבח ותרבות מארץ רחוקה? נשמח לקבל פרטים ליצירת קשר! פקס: 077-470-2160.

יורדים כל היום, מלווים בברקים ורעמים, והכל סביב חם, מדיף ריח לא נעים.

תערוכה: פעמיים בשנה מתקיימת בגואנג'ו תערוכה מעניינת, המושכת אליה גופים ואנשי עסקים מכל העולם. בביתנים המעוצבים ניתן להתרשם מחומרי פלסטיק, חומרי בניה, רהיטים, אלקטרוניקה, ביגוד, אביזרי רפואה, כלי מטבח ועוד. בצמוד למקום התערוכה יש בית מלון יקר, ומתאכסנים בו אנשי עסקים שמעוניינים לשהות בסמיכות לתערוכה. פתחנו במלון הצמוד לתערוכה מסעדה כשרה ובית כנסת במיוחד לשלושת השבועות של התערוכה ויש לנו שם מטבח כשר, שבמשך השנה סגור.

אלה הם שבועות מאתגרים מאד לנהל בו זמנית שני מטבחים כשרים, כשיש כל כך הרבה אנשים לארח.

ממטבח המסעדה יוצאות מנות אוכל עבור היהודים שמשותפים בתערוכה. אנחנו אף נערכים מראש, ואין כמעט מקום לשבת ולאכול. אני מתגברת את צוות העובדים במטבח שעוזרים לי לברור אורז וקמח ולנקות עלים. בתקופת הקורונה, כששהינו בארץ, לא התקיימה התערוכה. השנה פעם ראשונה אחרי הקורונה היא נפתחה שוב, ואנשים מגיעים שוב לבקר.

פס ייצור: אנשים חושבים שבגלל שמדובר בסין הכל כאן זול, אבל צריך להבין: כל מה שמייצרים על אדמת סין לא נמכר כאן. הכל

בלילה העובדים מכינים ארוחת ערב. פעם בחודש אני עורכת ערב נשים לנשות הקהילה בנושא אקטואליה יהודית, באמצעות פעילות מעניינת.

מצב קורונה: בשבת רגילה אירחנו תמיד מאה ושמונים איש לסעודות שבת ואז הגיעה הקורונה ויצרה מהפכה בסין, כמו בכל העולם. הגענו למצב שישבנו לבד בשולחן שבת, והבת שלי היתה ניגשת לדלת, מחכה אולי בכל זאת מישהו יגיע להתארח. ביקשתי אז מיהודי הקהילה שנשארו בעיר שיגיעו לשבת, אבל לא תמיד יכלו להגיע, כי היו הרבה סגרים ולפעמים סגרו ממש לפני שבת ולא ידענו מראש.

כשרות: הרב רוזנברג שוחט עופות, ודגים אפשר לרכוש במפעלים המקומיים. בעלי גם משגיח כשרות במפעלי הדגים. יש לנו אופה בבית חב"ד, שמכין לחמים טריים, חלות ולחמניות. אני אישית עומדת במטבח ומבשלת. על השיש ממתיונות לי ערימות של חסה, כרוב וסלרי\ חוץ מהם לא מכניסים ירקות עלים אחרים בשל היותם נגועים.

קורנפלקס אוכלים רק בבית של סבא וסבתא בארץ, וחלב אין לנו בכלל. בעלי רכש מכונה מיוחדת שמכינה תוך ארבעים דקות חלב מפולי סויה או שקדים, ואז יש לנו חלב שקדים.

מהארץ לסין: יצרניות בגדים שמגיעות לסין שואלות אותי מה להביא, ואני מבקשת מהן נקניקיות, קורנפלקס, ולפעמים גם ממתקים לילדים.

מזג אוויר: ברוב ימות השנה חם בסין. שיא החום מתחיל אחרי פסח, אז שוררים מאה אחוזי לחות. לא שייך לצאת אז לרחוב. גשמי מונסון

דג מושט מתכון שלמדתי מאחד היהודים מהקהילה שלנו. ראיתי שכולם ממש אהבו, ואני מכינה לכבוד שבת.

<< דגי מושט לכבוד שבת

אופן ההכנה:

מכניסים לסיר גדול ורחב את העגבניות, מבשלים על אש בינונית עד שהן קצת מתרככות, מוסיפים את שאר הירקות ונותנים להם להתרכך עד לקבלת נוזלים. שופכים שמן בנדיבות ומערבבים קצת. מוסיפים מלח, צ'ילי גרוס, כורכום ופפריקה מתוקה (בנדיבות עד לקבלת צבע אדום יפה). מערבבים היטב, שכל הירקות יקבלו את הטעם. מוסיפים מעט מים ונותנים לזה להתבשל עד שתפוחי האדמה והלימון מבושלים. אפשרי להוסיף בשלב הזה את הדגים לסיר ואת הפטרוזיליה, ולבשל כ-20 דקות. בגלל שאני מכינה כמות מאד גדולה, 50 או יותר, אני אוהבת לפרוס את הדגים בתבניות ולשפוך את הרוטב מלמעלה, להכניס לתנור ל-20 דקות (לא מכוסה), וכשזה מוכן - לפזר את הפטרוזיליה. להגיש חם.

החומרים:

- דגי מושט
- עגבניות חתוכות לפלחים
- שיני שום שלמות
- גמבה חתוכה לרצועות
- פרוסות לימון ללא גרעינים
- פרוסות תפוחי אדמה
- גבעולי סלרי
- גרגרי חומוס מבושלים ורכים (אפשר שימורים)
- פלפל ירוק חריף חתוך לעיגולים (אפשר להשאיר שלם)
- צ'ילי גרוס
- פפריקה מתוקה
- כורכום
- שמן
- מלח
- פטרוזיליה (כאן זה מאד נגוע, לכן אני משתמשת במיובש).

מתכון הדגל שלי

במאָה אחוז דיוק בלי לסטות בכלום. אני מראה להם תמונה של עוגה מסוימת, ויודעת שהם יכינו אותה הכי טוב שאפשר. אלא שלפעמים קורים מקרים מביכים מרוב שהם מרובעים ולא חושבים:

בעלה של חברתי מייצר כאן חולצות. באחד מימי הייצור נפלה סיגריה על אחת החולצות, ונוצר חור בצד. כעבור ימים אחדים הגיע ליין החולצות מהמפעל - אלפי חולצות חדשות, כולן ללא יוצא מן הכלל מחוררות בדיוק מופלא בצד העליון של החולצה. היה נראה כביכול שם המותג של החולצה זה החור, ואם זה לא היה עצוב זה היה מצחיק...

גם המנקה אצלי בבית - כל פעולה אני צריכה להגדיר ולהסביר לה מחדש. הסינים לא מסוגלים להבין שתי פעולות בעת ובעונה אחת. אם יכנס אדם למסעדה שלנו ויבקש שני דברים בסנדוויץ', המלצר יתבלבל ויתקשה למלא את הבקשה. יש נשים סיניות שמציירות על מוצרים שונים. ראינו אותן מציירות פרצופים על מרשמלו ויש להן סדר מסוים ורק כך הן מסוגלות לעבוד. אחת מציירת אף, השניה את העיניים וכן הלאה, ואם נאמר לאחת מהן לצייר משהו נוסף היא תתבלבל.

אנטישמיות: הסינים אוהבים יהודים. הם לומדים בבית הספר שהעם היהודי הוא העם הנבחר, וכשאנחנו מטיילים, אנשים רוצים להצטלם אתנו ומתלהבים מהגוונים הבהירים בשיער של הילדים. הסינים כולם שחורים, ובלונדיני עבורם זו אטרקציה.

מסין לארץ: חיקויים של נעלי מותג, תיקים, תכשיטים. עגלה לתינוק, שעונים, מגבות, משחקים.

<< גשרים בכל מקום

מיוצא לחו"ל. גם אם יצרנית ישראלית מגיעה לייצר כאן שמלות, אין לי אפשרות לרכוש שמלה אחת בודדת או פאה שיוצרה כאן. את המוצרים האלה אני מזמינה מהארץ. היצרניות מביאות לי את הבגד ומבקשות מהבנות שלי ללבוש אותו כדי לראות ולבדוק אורך ופתח צוואר, ואחרי שהבנות מאשרות שהבגד מוצא חן בעיניהן, הן מייצרות ממנו פס ייצור ואחר כך מביאות לנו מהתוצרת. המפיונים היפים שאתן קונות לכבוד שבת מיוצרים בסין, אבל אני לא יכולה לקנות מהם. המפיונים שנמכרים בחנויות הסיניות עלובים לעומת אלו שמיוצרים על מנת לייצא לארץ.

גם חולצות לבנות לגברים וילדים מיוצרות כאן, אך לנו אין אפשרות לרכוש מהן. כשאני צריכה חולצה לבנה, אני מכתתת רגליים בחנויות עד שאני מוצאת חולצה הולמת.

סגנון חיים: לסינים יש טקס תה. כלים מסוגננים ושולחן מיוחד עבור הטקס. בכל משרד ומפעל סיני יש מיחם מיוחד, מוזגים ממנו מים חמים לכוס ומכניסים גם עלים מיובשים ומעבירים את השתיה החמה מכוס לכוס עשרות פעמים בטקסיות מוזרה. הסינים שותים תה גם בימים חמים, כאילו מדובר במזג אוויר קפוא וקר. לפעמים אני נכנסת ומבקשת כוס מים, רוצה להתרענן, והם מגישים לי כוס תה רותחת. הסינים סבורים שכשחם צריך לשתות משקה חם.

בסין אין לחם. הסינים חיים על האורז באינסוף וריאציות, עם ירקות מוקפצים, לצד דג או רוטב סויה עם הרבה שום וחרף.

נושא השינה הוא חוק בל יעבור. מהשעה 12:00 בצהריים ועד השעה 14:00 סין עוברת למצב שינה. כולם הולכים לישון ללא יוצא מן הכלל. אם המוכר בחנות לא יישן - הוא עלול להתמוטט... הוא לא חייב לעשות זאת בבית, אלא פשוט יניח את הראש על השולחן וירדם. גם המורים בבית הספר מנמנמים בשעות הצהריים. הם מסוגלים להרדם בעמידה, והשינה עמוקה. כמה שירעישו סביבם, הם פשוט לא ישמעו. שקועים בשינה עריבה שנותנת להם חם.

מייד אין צ'יינה: במסעדה שלנו מתקיים פעם בחודש מסדר רענון. הרבה עסקים פותחים כך את הבוקר, ואנחנו מסתפקים פעם בחודש: העובדים עורכים מסדר מול המעסיקה, שחוזרת על כללי ההגיינה: לא נוגעים באוכל בלי כפפות, לא אוכלים במטבח, כל דבר צריך לומר להם. הם טובים בעשיה, אבל לא חושבים מחוץ לקופסה.

הסינים מעולים בלייצור את מה שמראים להם, ויכינו את המוצר

<< לחמניות לכבוד שבת

<< הכנסת ספר תורה בבית חב"ד

<< הבן של משפחת דבורקין בודק את החסה